

Zaštita voćaka od poznih prolećnih mrazeva

Voćke su često izložene opasnosti od poznih prolećnih mrazeva koji se javljaju u vreme cvetanja, kada mogu potpuno ili delimično da unište neotvorene i otvorene cvetove i formirane plodiće.

Mere zaštite svode se na usporavanje vegetacije, odnosno cvetanja i sprečavanje snižavanja temperature do kritične tačke. Primenjuju se i pomotehničke mere, kao što su **gajenje poznih vrsta i sorti, korišćenje bujnijih podloga**, koje usporavaju cvetanje, ali i **izbor takvog položaja** za sadnju na kojem će vegetacija kasnije krenuti.

Zaštitnu ulogu ima i **odgovarajuća rezidba**. Cvetni pupoljci na rodnim grančicama treba većim delom da budu okrenuti na gore. Tada će imati za 10 stepeni višu temperaturu od onih koji su okrenuti gore, pa su manje izloženi izmrzavanju.

Od agrotehničkih mera preporučuju se **zastiranje zemljišta i krećenje stabala i jačih skelenih grana**. Da bi se krećna skrama zadržala što duže i imala izrazito belu boju i dobru lepljivost, mešavinu treba pripremiti *od pet kilograma negašenog kreča, 500 grama kuhinjske soli i 0,25 kilograma sumpora u prahu. Prvo se ugasi kreč, a potom dodaju so i sumpor. Pre primene masa se razredi vodom do potrebne gustine. Na ovaj način pripremljeno krečno mleko ima dobru lepljivost, koja se povećava ako odstoji dva-tri dana.*

Korisno je i **prskanje voćaka blagim rastvorima fitohormona** tokom avgusta ili u septembru sintetičkim fitohormonima (alfa-naftil-sirćetnom kiselinom u koncentraciji 0,02-0,08 odsto, Alar).

Dimljenje je najstarija mera zaštite, koja se primenjuje u vreme cvetanja, a doprinosi ublažavanju hlađenja prizemnih slojeva vazduha u voćnjaku. Postupak je jeftin, ali manje uspešan, jer se temperatura poveća za samo 0,5-1,5 stepeni. Ipak, i to može biti dovoljno da zaštiti voćke u najkritičnijem periodu. Najjednostavnije je da se po voćnjaku unapred rasporede gomile nezgorelog stajnjaka, natrule slame, pleve, korova i drugih organskih materija koje sporo sagorevaju. Pale se čim se temperatura približi nuli.

Zagrevanje voćnjaka pomoću peći u kojima sagorevaju različite materije je skupo i teško izvodljivo, pa nije za široku primenu. Isto važi i za izazivanje temperaturnih kolebanja delovanjem velikih vetrenjača i helikoptera, koji mogu sprečiti snižavanje temperature za stepen-dva.

Neprekidno rasprskavanje vode i stvaranje izmaglice u kritično doba takođe može da obezbedi povećanje temperature u voćnjaku i spreči pojavu oštećenja od poznih prolećnih mrazeva. Osnovni princip je da se raspršena voda pretvara u led, pri čemu se oslobađa izvesna količina toplote. Naime, ledena skramica prekriva površinu cveta ili tek formiranog plodića, dok je tkivo ovih organa zaštićeno povišenom temperaturom koja se stvara u tom procesu.

Prskanje treba da traje što duže, uz što manju potrošnju vode. Važno je da se tačno odredi momenat početka orošavanja, a to je kada temperatura u kruni voćke padne na nula stepeni. Ako se ranije krene, neće se stvarati led i mera nema efekta, a ako se zakasni, može doći do povećanja izmrzavanja cvetova. Voćke se orošavaju sve dok traje mraz, odnosno dok se temperatura ne poveća iznad nule. Za efikasnu zaštitu neophodno je da se tačno i blagovremeno predvidi pojava mraza. Zato voćari treba da sarađuju s meteorološkim službama.

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA - LESKOVAC

Leskovac, mart 2011.. godina